

Президент принял участие в VI Консультативной встрече глав государств Центральной Азии в расширенном формате

Стр. 2

Орта Азия Девлет Бақшалары 6. Істіһаре Топлантаы Yapıldı.

2. Sayfa

Kazakistan Cumhurbaşkanı'ndan 'Büyük Türk Dili Modeli' önerisi

3. Sayfa

AHISKA

16 AĞUSTOS 2024 SAYI 29 (967)

KURUCUSU ZIVATDIN KASSANOV

Аида Балаева обсудила реализацию совместных проектов с председателем Союза писателей Казахстана

Министр культуры и информации РК Аида Балаева встретилась с председателем Союза писателей Казахстана Мерке Кулленовым

3. Sayfa

Gürsu'da DATÜB Temsilciliğinde Görev Değişimi Çoşukulu Bir Törenle Gerçekleşti

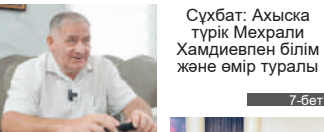
Bursa, Türkiye - Gürsu'da Dünya Ahıska Türkleri Birliği (DATÜB) ile temsilciliğinde önemli bir görev değişimi gerçekleştirildi...

8. Sayfa

Алматы әкімі Ерболат Досаев Дүниежүзілік қолөнер кеңесінің президенті Саад Хани Аль-Каддуми мырамен кездесті

5-бет

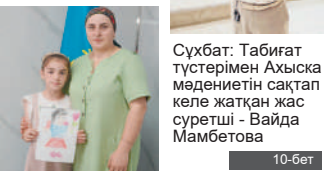
Сұхбат: Ахыска түрік Мехрәли Хамдиевпен білім және өмір туралы

7-бет

ВОСПЕВАЛИ ТВОРЧЕСТВО АБАЯ

Стр. 9

Сұхбат: Табиғат түстерімен Ахыска мәдениетін сақтап келе жатқан жас суретші - Вайда Мамбетова

10-бет

2 16 AĞUSTOS 2024 Sayı 29 16 Тамыз 2024 ж. № 29

RESMİ OFİSYAL'DA

AHISKA GAZETESİ «АХЫСКА» ГАЗЕТІ

Президент принял участие в VI Консультативной встрече глав государств Центральной Азии в расширенном формате

VI Консультативная встреча глав государств Центральной Азии продолжилась в расширенном формате. К мероприятию в качестве почетных гостей присоединились Президент Азербайджана Ильхам Алиев и глава Регионального центра ООН по превентивной дипломатии для стран Центральной Азии Каха Имнадзе.

В своем выступлении Глава нашего государства подчеркнул, что проведение уже шестой по счету Консультативной встречи демонстрирует неизменную приверженность

Орта Азия Девлет Бақшалары 6. Істіһаре Топлантаы Yapıldı

Kazakistan'ın başkenti Astana'da Orta Asya Devlet Başkanları 6. İstisare Toplantısı yapıldı. Bölgesel iş birliğinin geliştirilmesini kercen "Orta Asya-2040 Konsepti" belgesi kabul edildi. Kazakistan Cumhurbaşkanı Kassanov Tokayev, başkent Astana'da Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Tacikistan Cumhurbaşkanı İsmail Rahmon, Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov ve zirvenin enür konuğu Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in katılımıyla Orta Asya Devlet Başkanları 6. İstisare Toplantısı'na esvahlığı yapıp. Toplantıda Birleşmiş Milletler (BM) Orta Asya Önelişli Diplomasi Bölge Merkezi Başkanı Kaba İmnađzade de hazır bulundu.

"Bölgesel iş birliğinin geliştirilmesi için ortak bir vizyon önemli" Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev yaptığı konuşmada, dünyada yaşanan zor süreç göz önüne alındığında bölgesel iş birliğinin geliştirilmesi için ortak bir vizyon geliştirilmesini önemli olduğunu belirtti. Çok yönlü etkileşim için sağlam bir temel oluşturulmasını önemli hedeflerden olduğunu altını çizerek Tokayev, "Ülkelerimiz karışıklık çıkar sağlayıcı iş birliği geliştirmek için büyük potansiyele sahip. Ekoloji ve iklim değişikliğinin sonuçlarıyla mücadele alanlarında iş birliği yapmak büyük önem arz etmektedir. Benzer sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz, bu nedenle etkileşim artırılmalı, koordinasyonun güçlendirilmesi, iklim gündemine ilişkin deneyim paylaşımı özel önem taşımaktadır" dedi.

Kazakistan'ın bölgesel iş birliğinin çok yönlü olarak güçlendirilmesini yönelik stratejiye bağlılığını teyit eden Tokayev, bugünkü toplantıda alınan kararların uygulanmasını, aşırı destek ve karşılıklı destek ruhu içinde çok boyutlu ortaklığın daha da derinleşmesine katkıda bulunacağına olan inancını dile getirdi. Bölgesel güvenliğinin ve istikrarın sağlanması konsepti geliştirilmesi önerisi Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'ine yaptığı konuşmada, Orta Asya'nın jeopolitik konumu nedeniyle küresel güven krizinin ve çatışmaların ırmannasının sonuçlarını yaşamakta olduğunu belirterek, "Ülkemizde ve Orta Doğu'da yaşananlar, bölgenin istikrarlı ve sürdürülebilir şekilde gelişmesini doğrudan etkiliyor. Geleneksel ticaret-ulaşım zincirleri bozulmuş. Yatırım politikasının rehnesi oldu, lojistik maliyetler önemli ölçüde arttı, enflasyon baskısı büyüyor. Küresel sermaye piyasasında fırlatılan daralıyor, korumacılık artıyor ve yeni engeller oluşuyor. Bölgenin önemli istikrar unsuru olan komşu Afganistan'daki durumun geliştirilmesiyle konular uluslararası gündemde geride kaldı" ifadelerini kullandı. Mirziyoyev, "Orta Asya'nın bugünü ve yarını, ülkelerimizin ve halklarımızın refahı büyük ölçüde ortak cabalarımızla, yakın iş birliği yapmaya, kararlı tedbirler almaya ve bölgenin çıkarını birlikte desteklemeye hazır olmaya bağlıdır."

Dışişleri Bakanlığının Bölgesel Güvenliğinin ve İstikrarın Sağlanması Konsepti adı altında stratejik bir belge geliştirilmesini uygun olacağına inanıyor" dedi. "Tüm yatırım tekliflerine açığı" Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov da ülkenin ekonomisinin her şeyden önce enerji, madencilik ve ulaştırma gibi 3 kilit alana dayandığını dikkat çekerek bu bağlamda bölge ülkeleri arasında yeni çok yönlü ve ulaştırma konularını oluşturmayı önerdi. Ülkesinin su ve enerji kaynaklarının rasyonel kullanımını aktif çağrıldığını belirten Caparov, Kırgızistan'da Kambar-Ata hidro enerji santralinin inşaatıyla ilgili Kazakistan Özbekistan ve Kırgızistan enerji bakanlıkları arasında anlaşma imzalandığını kaydetti. Caparov, "Taraflar, hükümetlerarası anlaşma tabanlı bir uyumlaştırılması üzerinde çalışıyor. Küçük nehirlere potansiyelini aktif olarak geliştirmeye başladık, ülke genelinde küçük ve orta ölçekli hidroenerji santralleri inşa edilmektedir. Bu alanda iş birliği yapmaya davet ediyoruz ve tüm yatırım tekliflerine açığı" dedi. Zirvenin ardından bölgesel iş birliğinin geliştirilmesini hedefleyen "Orta Asya-2040" belgesi imzalandı. Ayrıca Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'e Orta Asya Devletleri Başkanları Onur Nişanı verildi.

ASTANA Kuznetsov: İHA

ность сторон укрепило многовековых уз дружбы наши братские народы, дальнейшее расширение многопланового сотрудничества и усиление взаимодействия на международной арене.

— Совместными усилиями с момента проведения первой встречи в Астане в 2018 году достигнут существенный прогресс в развитии нашего формата. Наглядным свидетельством этому стали итоги прошедших пяти саммитов, на которых приняты важные решения по углублению регионального сотрудничества, — отметил он.

В условиях сложных процессов, происходящих в мире, Президент Казахстана считает важным выработку общего видения по дальнейшему развитию региональной кооперации.

представители ООН уважительно Каха Имнадзе в нашем саммите станет хорошей традицией и попожит начало более тесного взаимодействия по линии Центральной Азии — ООН", — заявил Касым-Жомарт Токаев.

Глава государства считает, что актуальной задачей остается формирование прочной экономической базы многостороннего взаимодействия.

— Наши страны имеют большие возможности для расширения взаимовыгодного сотрудничества. Большое значение представляет сотрудничество в сфере экологии и борьбы с последствиями изменения климата. Мы сталкиваемся со сложными вызовами, поэтому особое значение приобретает расширение взаимодействия, повышение координации, обмен опытом по вопросам климатической повестки. Пользуясь случаем, хочу поздравить Президента Азербайджана, нашему уважаемому другу Ильхаму Алиеву от имени Организации Объединенных Наций инициировать принятие резолюции Генеральной Ассамблеи ООН по достижению целей устойчивого развития в Центральной Азии. Надеемся, что участие высокого

всестороннее укрепление регионального сотрудничества. Он выразил уверенность, что принятые сегодня решения и их последующая эффективная реализация будут способствовать дальнейшему углублению многопланового партнерства в духе многовековой дружбы и взаимной поддержки.

На мероприятии также выступили Президент Азербайджана Ильхам Алиев и глава Регионального центра ООН по превентивной дипломатии для стран Центральной Азии Каха Имнадзе.

В завершение саммита Касым-Жомарт Токаев в качестве председателя Консультативной встречи от лица глав государств Центральной Азии наградил Почетным знаком Президента Узбекистана Шавката Мирзиёева.

Kazakistan Cumhurbaşkanı'ndan 'Büyük Türk Dili Modeli' önerisi

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kassym-Jomart Tokayev, Azerbaycan'ın Susha şehrinde düzenlenen «Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Gayriresmî Zirvesi»nde konuştu. «Bizim gücümüzün hep ön planda olacağını düşünüyorum. Türkiye, Türk devletleri arasındaki kardeşliği pekiştirmekteki önemli rolüne işaret eden Tokayev, zirvenin «uluslar arası bağlantısı ve iklim hareketi ile sürdürülebilir bir gelecek inşa etme» temasıyla

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kassym-Jomart Tokayev, Türk Devletleri Teşkilatı dönem başkanı olarak «Türk Devletleri Teşkilatının uluslararası otoritesini artırmak için çalışacağız. Bu kapsamda 'Türk Devri' sloganı adı altında teşkilatın etkileşimini genişletmeyi sürdüreceğiz.» dedi.

«(Hazar Denizi geçişi) Trans Hazar Uluslararası Taşınaklı Koridoru'nun potansiyelini tam anlamıyla kullanmak gerek. Bugün de bu koridor üzerinden taşınan yük hacmi hızla artıyor. Biz bu alanda yüklerin geçiş süresini azaltmak için 'Dijital Ticaret Koridoru' adıyla bir platform oluşturduk. Bu alanda Azerbaycan ile sıkı çalışma yürütüyoruz. Halihazırda iki tarafın demiryolu idareleri arasında entegrasyon süreci tamamlanmış durumda. Bu sayede geçen yıl Orta Koridor üzerinden taşınan yük hacmi yüzde 65 artarak 3 milyon tona yaklaştı.» Tokayev, Kazakistan'ın Ha-

**АИДА БАЛАЕВА
РЕАЛИЗАЦИЮ
СОВМЕСТНЫХ
ПРОЕКТОВ
С ПРЕДСЕДАТЕЛЕМ
СОЮЗА ПИСАТЕЛЕЙ
КАЗАХСТАНА**
**Министр культуры
и информации
РК Аида Балаева
встретилась
с председателем
Союза писателей
Казахстана Мерке
Кулменовым**

По информации пресс-службы ведомства, Аида Балаева подчеркнула роль писателей в укреплении национальной идентичности и популяризации общественных ценностей, отмечая важность сотрудничества с общественной организацией, посвященной литературе. Министр подчеркнула, что ведомство намерено активно поддерживать писателей и развивать сотрудничество с общественной организацией, включая проведение совместных культурных и творческих мероприятий.

gerçekleştirilmesinin de tüm TDT üyesi ülkelerin çıkarlarını kapsadığını söyledi. Tokayev, TDT dönem başkanlığının Kazakistan'da olduğunu dile getirerek, «Türk Devletleri Teşkilatının uluslararası otoritesini artırmak için çalışacağız. Bu kapsamda 'Türk Devri' sloganı adı altında teşkilatın etkileşimini genişletmeyi sürdüreceğiz.» ifadelerini kullandı. Astana'da Eylülde 5. Dünya Göçebe Oyunlarına ev sahipliği yapacaklarını hatırlatan Tokayev, «Dünya Göçebe Oyunları, Türk kültürünü daha geniş kitleye yayacak önemli bir etkinliktir. Bu vesile

mi yüzde 65 artarak 3 milyon tona yaklaştı» dedi. Kazakistan'ın barışa yönelik adımları desteklediğini, şu anda dünyanın siyasi ve ekonomi alanında büyük değişimler geçirdiğini anımsatan Tokayev, «Büyük sine denizsiz bir dönemde TDT'yi daha da geliştirmek önemli.» değerlendirmesinde bulundu. Tokayev, bu bağlamda teşkilatla üye ülkeler arasında karşılıklı ticareti artırmının önemine dikkati çekerek, şöyle devam etti: «Türk Devletleri Teşkilatı'nın uluslararası otoritesini artırmak için çalışacağız. Bu kapsamda 'Türk Devri' sloganı adı altında teşkilatın etkileşimini genişletmeyi sürdüreceğiz.» ifadelerini kullandı.

zar Denizi kıyısındaki limanları üzerinden yük taşıyan kardeş ülkelerin nakliyecileri için özel indirim uygulamayı planladıklarını bildirdi. TDT ülkeleri arasında özellikle finans sektöründe işbirliğini geliştirmeyi önemsendiklerini dile getiren Tokayev, «TDT ülkelerinin toplam gayri safi yurt içi hasılası 1,5 trilyon dolara ulaştı. Bu bağlamda Türk Merkez Bankaları Konseyinin oluşturulması gerekiyor. Ayrıca Ortak Türk Patent Kurumunu kurmayı öneriyoruz.» şeklinde konuştu. Tokayev'den «Büyük Türk Dili Modeli» önerisi

Türkiye, tarım sigortaları tecrübesini Türk devletlerine aktaracak

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Kazakistan Tarım Bakanı Aidarbek Saparov ve beraberindeki heyetle Bakanlıkta bir araya geldi. Görüşmenin ardından Türkiye ve Kazakistan arasında tarım alanında 4 işbirliği anlaşması imzalandı. İmza töreni sonrası ortak basın toplantısında konuşan Yumaklı, Türkiye ve Kazakistan arasında sürekli ivme kazanan işbirliğini daha da ilerletmeye çalışacaklarını belirtti.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Kazakistan Tarım Bakanı Aidarbek Saparov ve beraberindeki heyetle Bakanlıkta bir araya geldi. Görüşmenin ardından Türkiye ve Kazakistan arasında tarım alanında 4 işbirliği anlaşması imzalandı. İmza töreni sonrası ortak basın toplantısında konuşan Yumaklı, Türkiye ve Kazakistan arasında sürekli ivme kazanan işbirliğini daha da ilerletmeye çalışacaklarını belirtti.

Yumaklı, anlaşmalara, iki ülke arasındaki ticari ilişkiyi artırma ve çiftçilerin yaşam kalitesini yükseltme amaçlarıyla yapıldığını belirtti. Türkiye'nin tarım sigortalı çiftçilerine yönelik tecrübelerini Kazakistan'a aktararak, «Bunun ilk

ҒҰЛАМА АҚЫННЫҢ ҚАЛДЫРҒАН АСЫЛ МҰРАСЫ

Абай Құнанбайұлы – қазақ әдебиетінің классигі әрі философы, оның шығармалары тек қазақ халқы үшін ғана емес, бүкіл адамзат үшін үлкен маңызға ие. Оның өлеңдері мен қара сөздері терең ойлары мен идеялары арқылы әдебиетте жаңалық әкелді. Абайдың шығармашылығында ақындық сөздің құны мен маңызы, адамның рухани жетілуі мен моральдық жауапкершілігі, әлем мен табиғаттың заңдылықтары кеңінен қарастырылған. Абайдың «Білесің елер табиғат, адам өлмес өлеңі адамның мәңгілік мәнін, өлімнің табиғаттағы орны мен адамның өмірінң жалғасын терең философиялық тұрғыдан түсіндіреді.

Ақын бұл өлеңде «мен және «менің» деген ұғымдарды ажыратып, адамның және басының өлмейтін, бірақ оның қалдырған сөзі мен істерінің ұрпақтарға мұра болып қалатынын білдіреді:

«Өлді дегенде сый ма, ойлаңдаршы,
Өлмейтуын артына сөз қалдырған...»

Бұл шумақтарда Абай адамның мәңгілік рухын, оның соңында қалатын игі істерін баса айтады. Ақынның айтуында, адамның ісі мен сөзі ұрпақтарға жетеді, демек адам рухы мәңгілік.

Абайдың өлеңдеріндегі мазмұн мен көркемдік бітім ерекше. Мысалы, «Сегіз аяқ», «Қан сонарда бүркіш шығады аңға», «Желсіз түнде жарық ай», «Жаздың шілде болғанда» сияқты шығармалары қазақ поэзиясына жаңа леп әкелді. Бұл өлеңдерде Абай жаңа ой-пікірлерді, адамның ішкі әлемін, табиғатты суреттеу тәсілдерін жаңа қырынан көрсетеді:

«Сегіз аяқ» – ақынның әлеуметтік сыншылдық қабілетін, өтір пікірлерін көрсететін өлең. «Желсіз түнде жарық ай» – табиғат көріністерін бейнелеудегі шеберлігін, адам жанының нәзік сезімдерін ашып көрсетеді.

«Қан сонарда бүркіш шығады аңға» – ұлттық мәдениеттің, қазақ қоғамының ерекшеліктерін сипаттайды.

Абайдың лирикалық шығармаларында оның сыршылдық, сезімталдық қабілеттері көрінеді: «Жүрегі, нені сезесің?», «Не іздейсің, көңілім, не іздейсің?», «Не іздейсің, көңілім, не іздейсің?»

Бұл өлеңдерде Абай адамның рухани өлеміне, ішкі қайшылықтары мен сезімдеріне ерекше көңіл бөледі.

Абайдың аудармашылық қызметі де оның әдебиеттегі орнына үлкен өсерін тигізді. Ол орыс әдебиетінің классиктерін шығармаларын қазақ тіліне аударып, қазақ поэзиясына жаңа мән берді. Абай Пушкиннің «Евгений Онегиннен» үзінділер, Лермонтовтың шығармаларын қазақша сойлетіп, қазақ оқырмандарына жаңа әдебиет өлемімен таныстырды.

Абайдың философиялық ойлары оның шығармашылығында айқын көрінеді. Ол адам өмірінің мәні мен мақсатын, рухани жетілу, адамгершілік пен моральды терең түсінді, бұл мәселелерді өз өлеңдері мен қара сөздерінде зерттеді:

«Сегіз қырлы, бір сырлы» адам – Абайдың философиялық көзқарасы бойынша, кемел адам барлық қырынан толыққанды болуға тиіс.

«Жүректі тазарту» – адам баласының рухани жетілуінің негізі, жүректің тазалығы арқылы адам өмірінің мәні ашылады. Абайдың философиялық және әдеби мұрасы қазақ халқының мәдениеті мен әдебиетінің дамуында маңызды рөл атқарды. Оның шығармалары адамзаттың рухани және моральдық дамуына зор ықпал етті.

Абайдың өлеңдері мен философиялық еңбектері қазақ әдебиетінің дамуына елеулі үлес қосып, оның әлемдік әдебиеттегі орны мен маңызын айқындап берді. Ақынның шығармалары бүгінгі күнге дейін өзекті және маңызды болып табылады.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

Алматы әкімі Ерболат Досаев Дүниежүзілік қолөнер кеңесінің президенті Саад Хани Аль-Каддуми мырзамен кездесті

Алматыда «Дүниежүзілік қолөнер қаласы» (World Craft City) атағын беру мүмкіндігін қарастырды. Алматыда Сәбит Мұқанов атындағы саябақ абаттандырылды. Алматының Алматы ауданында «Халық қатысатын бюджет» («ХҚБ») бағдарламасы бойынша Сәбит

Алматыда «Дүниежүзілік қолөнер қаласы» (World Craft City) атағын беру мүмкіндігін қарастырды.

Алматыда Сәбит Мұқанов атындағы саябақ абаттандырылды.

Алматының Алматы ауданында «Халық қатысатын бюджет» («ХҚБ») бағдарламасы бойынша Сәбит

әлеуметтік клубының оқушылары апараты жазушының бәді сүйей Алматы қаласына арнаған өлеңдерін оқыды.

Алматыда шетелдік туристер санының өсуі байқалады.

Алматыда биылғы 1-тоқсанның қорытындысы бойынша мегаполисте туристердің жалпы саны 473 309 адамға жетті. Бұл өткен жылғы осы

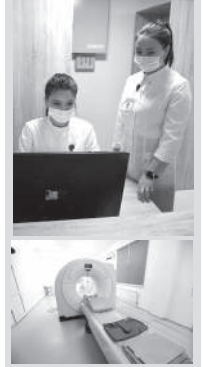

Алматыда денсаулық сақтау жүйесін қаржыландыру 15,2 млрд теңгеге ұлғайтылды.

Алматыда денсаулық сақтау инфрақұрылымына ерекше көңіл бөлінеді. Мәселен, биыл денсаулық сақтау саласын қаржыландыру 41,6% өсіп, 51,7 млрд теңгеге жетті. Бұл туралы қалалық қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы хабарлады. Осылайша, қаржы медициналық жабықтар мен вакциналарды са- тып алуға және күрделі жөндеуге бағытталған.

Биыл 4 МСАК орталығының құрылысы және 12 емханаға күрделі жөндеу жұмыстары аяқталды. Бұған қоса, 11 жаңа МСАК орталығы мен емхана, сондай-ақ 3 емханаға күрделі жөндеу жобаланады.

Қарлық әлеуетті арттыру үшін 2 632 дәрігер мен орта медициналық қызметкерді оқытуды үш деңгейлі бағдарламасы іске асырылып жатыр. Қазақстанда алғаш рет 2024 жылы 13 наурызда Алматы қаласының Перинатология және балалар кардиологиясы орталығында «Фетальды жүрісін» пилоттық жобасы іске қосылды. Жыл- на 150 жатырлық ота жасау жоспарланған.

Ахмет АТАК

Қалада зәгерлік бұйымдар жасау, кілем тоқу, кіш жасау, былғары өңдеу және ағаш өсімен айналысатын 250-ден астам он саусынан өнер тамған қолөнерші тұрады. Алматылық шеберлердің бұйымдары ЭКСПО және Дүниежүзілік қолөнер кеңесі сияқты әйтулі іс-шараларда көрсетіліп, бірегейлігі мен шеберлігі үшін марапаттарға ие болып жүр. Фестивальдер мен жарыстарда шеберлер туындыларын көрсетіп, қызығушылық танытқандарға шеберлік дәрістерін өткеледі. Бұл іс-шаралар дәстүрлі қазақ қолөнерін сақтау, оны насихаттау және заманауи мәдениетке біртеу маңызды рөл атқарады.

Мұқанов атындағы саябақ абаттандырылды. Төле би мен Мұқанов көшелерінің қиылысында жайлы өрі шағын өсверде және бағалар ойын алаңы, орындар мен қосы жасітері орнатылды, сырты жарықтандыру жауыртылып, жаңа көгалдарға авто-матты суару жүйесі тартылды, жаңу жүртшілер аймақтары жасарды.

Сөкер соңғы рет 2016 жылы биәместің әлеуметтік жауажершілігі ақ-сында жөндеген. Экспорттың жағындағы ба-сты алғашқы абаттандырылған өсверде «Сәбит Мұқанов» сөз және қалам шебері» атты кітап көрмесінің тұсауы кесілді. Жазушы жайлы сөз зәгері, ғалымдар мен мәдениеттанушылар өкімеледі. Іс-шараны «Сәбит» шығармашылық мектебінің тәрбиеленушілері музыка-мен сүйемелдеп, құлдады. Ал Алматы ауданының «Шыға өрле, бікше самға»

Мәзімінен салыстырғанда 4,6% көп. Шетелдік туристер саны 3,4% өсіп, 122,8 мың адамнан асты. Туристік салада жұмыспен қамтылған халық саны 2,6% артып, 80 838 адамға немесе Алматының өңкөке қабілетті халқының жалпы санының 1,4%-на жетті.

Сонымен қатар, 6 айда туризм са-ласына салынған инвестиция 2,9 өсіп, 45,2 млрд теңгені немесе негізгі капиталға салынған инвестицияның жалпы санының 6,3% болды. Осы сапарды салық түсіні өсі өсіп - биыл 1-тоқсанында ол 21,7 млрд теңгеге жетті. Жергілікті бюджеттің сабақ кірестерінің жалпы көлемінегі түсімінің үлесі 5,2%-ды көрсетті.

Көрсеткіштердің өсуі Алматының туристік дестинация ретінде тартымдылығының артқанын көрсетеді. Өз кезегінде туристік қызмет пен инфрақұрылымға сұраныстың артуы инвесторларды тартарды, жаңа жұмыс орындарын құруға және сапалы қызмет көрсетуге жөтеледі.

Мәселен, биыл маусым айында Алматы қаласының әуежайының жолаушылар легі 14 млн адамға дейін ұлғайтқан және терминал ашылды. Соңғы 5 жылда Алматыда 1 375 нөмірлі 14 қонақ үйі ашылды, оның ішінде жетіліп дөңгөйді қонақ үйлер (Hilton, Accor және InterContinental) бар. 2027 жылы нөмірлі қорды 1,5 өсеге - 17 мың нөмірге дейін ұлғайту жоспарланған отыр.

2024 жылы «ХҚБ» бағдарламасы аясында Алматы ауданында 12 қоғамдық кеңістік жаңартылуда. Олардың ішінде жауу жүргіншілер аймақтары, сөкерлер және жасыл аймақтар бар. «ХҚБ» бағдарламасы аясында барлығы 52 жоба жүзеге асырылуда. Бұл мақсат үшін Алматы әкімі Ерболат Досаевтың тапсырма-сымен биыл осы бағдарлама бой-ынша қаржыландыру 2 млрд теңге-ге дейін ұлғайтылды.

Ахмет АТАК

Тарихи шығарма

Әрбібет — зиянат өмірдің сыры суреті, халықтың көрмә екенін өскерік, бастау көзі сонау көне фольклорда, өкілі әрбібет үлгілерінде жатқан тарихи тақырып дәстүрі қазақ әдебиетінде 90-90 жылдары мол көрініс бөре бастады. Қазақ әдебиетіндегі проза жарында тарихи тақырыптың ерекше үлгісі салып, көркемдіктің биік тұғырынан көрініп, өлеңдік шығармалардың қатарында бағалыға көп жеткізілген М.Әуезов шығармашылығының оры бөлек екені айтпаса да түсінікті.

Халқымыздың басынан өткен тарихи оқиғаларды тарихи романдарға арқау еткен жазушыларымыз бұрынғы дәуір қойнына бойлай түсіп, халықтың еркіндік пен азаттық үшін жүргізген күресін көркем сомдыды. Ұлан-асыр көп дағалы білектің күшімен, найзаңың ұшымен, қылыштың жүзімен қорғаныс хандыр мен бигірдің, баптар ұлдар мен қыздардың на-нымды тулғалары жасалды. Тарихи романышар Ө.Келдібаев, І.Есенберлин, Ө.Өлмекенов шығар-маларында қиын ықтау күндерде өрлерімен бірге атпа қонап, өліп, өрері қорғанан батыр қыздардың, бейбіт күндері бегініп тербетіп, ірпағы өскерің алуғы қалыңды- бейнесін сомдаса, С.Жүнісов, 3.Аққұшев, Ө.Өкешевтер өздері кө-стелген бас қандармендері ұмыр көшкен замандағы өйелдер образын сомдауға күш салды. Өйел-ана-өру бейнесін авторлық ұстағалыға орай өртүрлі деңгейде кескінделді. Олар биі адамгершілік-адани қасиетімен, рухани жан әлемінің тазалығымен, шынайы махаббатына адалдығымен, арылдылығымен, сұрылалығымен саралатын Ақтоқты, Урғаш, Бөкей, Бибі, Самал, Назгул, Сапар, Сания, Бибі, Құниқан, Аққұш, Жаған бие, Нұрбану т.б. бейнесін ұлттық әдебиетіміздегі М.Әуезов сомдаған Зере, Ұлжан, Тоған, Сапалтан, Бибірей, Қарыбалта, Г.Мүсірепов сомдаған Ақтұма, Ұлпан образдар га-лересаны тұл, көрне бейнесінде қосалтынып айтқандасы керек.

Әйел — эстетикалық идеал. Ол — сұлулықтың, махаббатың, даналықтың, символы. Зерттеу өңкөке қазақ әдебиетітау ғалымдарының дерек те түбегейлі зерттеле қоймаған қазақ тарихи романдары өйелдер образының жасалу ерешеліктері, М.Әуезов, Г.Мүсірепов дәстүрі мен қазақ та-рихи романдары өйелдер образы ұстанымы мен адам кеңестігіне, көркемдік-эстетикалық сипаттары ғылыми тұрғыдан талданды. Та-рихи романышар «алыптар тобы» қалыптастырған, өскеріс, М.Әуезов, Г.Мүсірепов дәстүрін көте пай-даланып, көркемдік-эстетикалық іденістерге негіз болған өйел-ана, әру бейнесі қазақ өйелінің ұлттық болмысын, рухани өлемін жан-жақты зерделеді. Сұлулықтың даналықтың, биі дүниетанымын символы — Зере, Ұлжан, Тоғандармен қатар қазақ әдебиетінде Ақтоқты, Урғаш, Бағалта, Майсар, Құниқан, Бо-лай, Жаған бие, Бибі, Сания сынды ана-өйелдері бейнесі ұлттық болмы-сымен, мінез, өсім дәлалығымен, арылдылығымен ерекшеленді. Өйел — ана, өйел — сүйікті жәр, өйел — өрің сөміді сөгіп, өйел — жа-нашар дос. Қалагерлер Ақтоқты, Урғаш, Назгул, Самал, Құниқан, Болай, Жаған бие, Бибі, Бөкей, Фатима арқылы жан дүниесі аса күрделі адам атты тарихи існен өркіясына тән мінез ірлерімен, нәзік сөзімен ұтымды бейнеленді.

ҚАЗАҚ ТАРИХИ РОМАНЫДАҒЫ ӨЙЕЛДЕР БЕЙНЕСІ

қоғамдық-әлеуметтік өзгеріс асын-да қорытуды тықсан. Романдығы махаббатқа берілген көйпкерлердің жан тоқыны, жүрек лүпілі арғылдың жалпы адамзатқа тән сәзім күшінің шексіздігін суреттеді. Автор ойының айқындығы, дәлдігі, сөзім сұлулығы, нәзіктігі, оның желісінің суреттілігі Ақан-Ақтоқты, Мәди-Самал, Мұса-Салар, Естай-Дурия, Көне-Сания, Өбу Насыр-Бибі желілері арқылы бейнеленген. Аталымыз желілер алуын түрлі талдандар, көйпкер характерін ашуда тімділік танытқан. Жиярмасының ғасырдағы қазақ та-рихи романы тарих дәуір, адам атты ұлымдардың терең сырларына бой-лай отырып, олардың арасындағы диалектикалық сабақтастық пен бітпесіс қарама-қайшылықтың логикалық шешімін көркем кесте-ге түрді Көсеі туғаларды, та-рихи адамдарды сомдауда өр автор көркемдік іденістерге, яғни әдеби бейне сомдаудың стилдік іденістерге ұмтылды. Қазақ романышарының тарихи туындыларында өйелдер обра-зы жасалуы — автордың суреткерлік идеялы мен эстетикалық талғамына, көзқарасына қатысты бол келеді. Осыдан көп стиль ұғымның қылаң беретіне мәлім. Ал, стилдің өр жазушының өмір шындығы тандығы яғни шығарма тақырыбы, сол өмір шындығына берген автор ретіндегі бағасы, өмірлік материалға қатынасы мен көзқарасы яғни идеясы, түйенді айтсақ, шығарма мазмұны мен пішінінің бірігі байдалды. Тарихи романдар композициясындағы өрбір көркемдік компонент туындының идеялық-эстетикалық мәніне, автордың мақсат-мұратына орай

Алғашқы тарихи романдары бегініп тербетіп, бегініп өлділенген қазақ өйелінің өл шетіне жау тиген кезінде қолына найза алып, өрлерімен бірдей өліп, жері қорғанан өрлік кестері, қан мен тер төккен ұлтжанды өр мінезін, оның бойындағы қайсарлық пен батырлықты, қазақ өйеліне тән төзімдік пен ұстамдылығы арқалылық пен сұрылалықты дәріптей көрсетті. Суреткерлер І.Есенберлин, Ө.Өлмекенов, Қ.Жұмаділов шығармаларында олардың шеберлігін танытады. Тарихи романдардағы өмір тұрасындағы толғаныс, ұрпақ жалғастығы сын-ды көкейкесті мәселелер ше-бер философиялық толғаумен, қаламгердің талғамымен шебер үндес кетеді. Қаламгерлер және адамдардың тақырып-барынақазып суреттеу арқылы адам құндылығын ірі

Алғашқы тарихи романдары бегініп тербетіп, бегініп өлділенген қазақ өйелінің өл шетіне жау тиген кезінде қолына найза алып, өрлерімен бірдей өліп, жері қорғанан өрлік кестері, қан мен тер төккен ұлтжанды өр мінезін, оның бойындағы қайсарлық пен батырлықты, қазақ өйеліне тән төзімдік пен ұстамдылығы арқалылық пен сұрылалықты дәріптей көрсетті. Суреткерлер І.Есенберлин, Ө.Өлмекенов, Қ.Жұмаділов шығармаларында олардың шеберлігін танытады. Тарихи романдардағы өмір тұрасындағы толғаныс, ұрпақ жалғастығы сын-ды көкейкесті мәселелер ше-бер философиялық толғаумен, қаламгердің талғамымен шебер үндес кетеді. Қаламгерлер және адамдардың тақырып-барынақазып суреттеу арқылы адам құндылығын ірі

ҚҰҒЫН-СҰРҒЫН

XX ғасырдағы Қазақстан тарихы бірнеше кезеңдерге созылған қайғылы оқиғаларға толы болды. Республика үлкен қон-қалғарыға айналды: Кар-лағ, Жезқазғанға, Сте-плаг, Сәерлаг, Ақтөбелг, Песчанга...

Онда бүкіл «көнегі» халықтар, үлкен империяның өр түрлерінен келген қалауыса адамдар жеріледі. Саяси құғын-сұрғын 30 жылдан астам уақытқа со-зылды. Сол сұралып, қайғылы жылдар қасіретін бүгінгі таңда саяси құғын-сұрғын құрбандары өлген аймақтарында орнатылған көйбір мемориалдар мен өскеріштер, тақталар мен стеллаларесе салды. Тарихи жады ел азаматтарының Отаны-на деген құрлық қатынасын қалыптастырды. Бұл өскере демократия мен азаматтық қоғамның дамуы жағдайында аса маңызды. Мемлекет пен қоғамдық ұйымдардың тарихи мұдделі болуы керек, өйткені ол ұлттық санаың ақира-мас боліп болып табылады. 1930-1950 жылдардағы саяси құғын-сұрғын халқымызға зор қасірет өкелді. Ашаршылық пен жалпай саяси құғын-сұрғын жүздеген мың адамның құрбан болуына өкелді. Қазіргі таңда жазықсыз алынған адамдардың жағдай жөргері толық анықталды ма? Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Қосымұлы Тоқаевтың 2020 жылғы 24 қарашадағы №456 Жарлығымен саяси құғын-сұрғын құрбандарын толық жаңды және саяси тұрғыдан ақтау мақсатында Мемлекеттік комис-сия құрылып, ақтау жұмыстары қарынды жүргізілуде. Тоталитарлық диктатура жасаған қалмықтардың шыңдықтары посткемістік кінсікті, оның ішінде Қазақстанды да ма-заланды. Тұрасыз геосаяси жағдайда, көрші Ресейдің ста-линизм төкірібесінің көйбір қырлары қайталануда. Құғын-сұрғын жылдары халықтың сана-сында жазықмас та қалдырды. Кеңес дәуіріндегі құғын-сұрғын халықтың жадында сақталуы керек, бұл тарихи жады өсе алу өскеріштердің, тақталарда көрініс табуы тиіс.

Өскеріштер мен белгілер құғын-сұрғын құрбандарын ақтаудың бір түрі болып табы-лады. Жалпы жерлеу орындары мен бұрынғы лагерлерде про-кураура және жергілікті билік ор-гандарымен бірлесіп өскеріш белгілер орнатылуы қажет. Көптеген жерлеу орында-ры өлі күнге дейін арнайы мертебеге ие өмес және зам-тұрасына мемлекет қорғауына алынбаған. Қазіргі уақытта об-лыс орталықтарында, үлкен қалаларда саяси құғын-сұрғын құрбандарына өскеріштер мен стеллалар орнатылған.

Олжас ӨБДҚХАЛЫҚ

ҚАРАТӨБЕ АУЫЛЫНДАҒЫ ЖАҢАЛЫҚТАР

Қазақ елі — көпұлтты қасиетті қоныс. Тағдырдың төлкегіне ұшырап, қоныс аударып келген ұлт өкілдері елімізде жылдар бойы тату-тәтті өмір сүріп келеді. Осы орайда, Қаратөбе ауылында тұратын Ахысқа түріктерінің дамуы мен қалыптасуына тоқталып өтепміз.

Мұрат Нұршитұлы, Мамедов Нұхат Ахмедұлы, Құраев Аліпқали Яныұлы, Асанов Патифша Қаймаханұлы, Шымкент қаласы «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының төрағасы. Түркия Республикасының Түркістан облысы мен Шымкент қаласы бойынша құрметті бас консулы, Ахмедов Бақыр Қазымұлы, Құраев Нұраддин, Құраев Мұбарис Рахымұлы - Шымкент қаласы, Еңбекші ауданы «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының төрағасы. Марапат мемлекеттік және қоғамдық қызметте сіңірген еңбегі үшін аяқталған азаматтар Қаратөбе мен жергілікті әлеуметтік-экономикалық дамуына, халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықты нығайтуға қосқан елеулі үлесі үшін берілді. Аталған азаматтар Қаратөбе мен жергілікті әлеуметтік-экономикалық дамуына белсене атсалысып, қоғамдық-саяси жұмыстардың үнін бас-қарында жүретін мемлекетшіл азаматтар, халыққа қалыптасу қызмет атқаруда. Жоларыда аттарын атаған Шымкент қаласы «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының мүшелері — әншілерімізді белсенді жарқын туғалар. Әншілерімізді этностар арасындағы татулықты, ұрантылықты сақтау мәселесіне арналған түрлі іс-шараларда ұдайы ұйымдастырылып отырады.

ВОСПЕВАЛИ ТВОРЧЕСТВО АБАЯ

Участники заседания дискуссионного клуба казахского языка «Мәміле», прошедшего в формате тематического вечера «Абай — дана, Абай — дара қазақ», воспевали творчество великого казахского поэта, философа, общественного деятеля Абая Құнанбаева, воспевали его произведения.

В ходе творческого мероприятия тепло говорили о поэте-просветителе руководителе КТУ «Қоғамдық қелісім» Мұбаран Жинабаева, общественный заместитель председателя региональной АНК, председатель Совета аксакалов Аскарбек Сейлихан, доцент Таразского регионального университета им. М. Х. Дулати, кандидат филологических наук, абаувед Рахат Салматов. Активных участников мероприятия ознакомили с творчеством поэта.

М. Жинабаева вручила им книги про Абая Құнанбаева. Примечательно, что она написана в соавторстве представителей разных этносов. Яркий завершающим аккордом стало народное театра «Мынбуқақ» Жуалинского района Ербол Бекжанов. По-особенному пронзливо «Абайға арнау» в исполнении руководителя сектора имиджевой работы и связей с общественностью Междурегionalного Таразского инновационного института им. Ш. Мурата, магистра педагогических наук Бақтияр Бекзарова.

Республикасының аумағында түрлі жерлерде тіркелген көпшілік — сол кездегі қоныс аударылған Ахысқа түріктерінің ұрпақтары. Сол бір қиын қыста заманда Қаратөбе ауылына да, (бурынғы Босшықова ауылы) Ахысқа түріктері келіп қоныстанған болатын. Қоғамның түрлі салаларында қызмет етіп, мемлекеттің дамуы мен қалыптасуына, экономикамыз бен ауыл шаруашылығының өркендеуіне үлес қосқан Қаратөбеліктер Шымкент қаласы «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының қасиеттерімен өздеріне тапсырылған міндетті мұлтқос атқарғандары үшін «ANISKA HURMET» марапатын марапаттады.

Солдан оңға қарай: Алия Жабраил Шауірұлы, Құраев Васиб Нариманұлы - Шымкент қаласы, Еңбекші ауданы, Қаратөбе елді мекені, «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының төрағасы, Құраев Алім Нариманұлы, Алия Денисқызы Мамандық, Асия Патифша Қаймаханұлы - Шымкент қаласы «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының төрағасы. Төс белгілі мен қатар Алия хаттар да табыстады.

Васиб Нариманұлы ҚУРАЕВ қаласы, Еңбекші ауданы, Қаратөбе елді мекені, «Ахысқа» Түрік этно-мәдени орталығының төрағасы

Марапаттарын құтты болсын! Елдің қамын ойлап, жұртың мұң-мұстабын әлпешкере жүретін өлеңшілік қасиетті арнайы халыққа қызмет ете беріңдер! Общественно-педагогикалық дамуына белсене атсалысып, қоғамдық қызметте мол табыстар тілейміз! Лайықты марапат, лайықты туғаларға берілді.

«Ахысқа» директоры ош № 34 Динара Нұралықызы со спектакльдермен «Қалқан-ай, мән үндемей жүремің келіп» и РОО «Ассамблея жастары» региональной АНК Асия Ким, исполнившей «Қалқан өлім, қазғым, қайран жұртым». Замечательно прочитали отрывки из произведения «Слова назидания» представитель региональной РОО «Ассамблея жастары» Эсмер Дүрсүнбаева и режиссер Ольга МАКАРОВА

Сұхбат: Табиғат түстерімен Ахысқа мәдениетін сақтап келе жатқан жас суретші - Ваида Мамбетова

Біре заманауи өлемде өзін суретші ретінде еркін танытуына мүмкіндік беріледі.

Ваида: Ваида, сурет салғанда мәдениетіңнен шыбыт аласың ба? Табиғатты салғанда ұнататыныңды білемсің, бірақ мәдениетіңнен шыбыт аласың ба?

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

Ваида Мамбетова: Ваида өлі қиынғайт кезінде, шамамен 4 жасында, қолына қарға бен болу алып, бірнеше сағат бойы сурет салғанда, басында бұл балалық өңдерім келеді, бірақ кейірек оның салған суреттері қарының дегеніне қарағанда өте нақты және тақырыптық өңдерім байқайды. Оның табиғатта да...

Ваида: Сурет салғанда мен өте тыныштықты сезінемін. Табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, себебі табиғат үнемі өзгеріп тұрады. Түстер, маусымдар, жауаулар... Олардың бірі өртенді, және оларды қарағанда түсіру өте қиын. Сондай-ақ кейде өзімнің сезімдерімде де сурет арқылы көрсетемін. Мысалы, бір күні өте қуанышты болсам, аспанда үнемі өзімнің суретім салғым, ал мұндайған кезде мүмкін қарғаны түстер қолданамын. Сурет салғанда не ойлағымды және сезгенімді көрсетімін келеді деп ойлаймын.

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

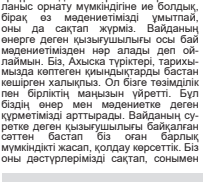
Ваида Мамбетова: Ваида өлі қиынғайт кезінде, шамамен 4 жасында, қолына қарға бен болу алып, бірнеше сағат бойы сурет салғанда, басында бұл балалық өңдерім келеді, бірақ кейірек оның салған суреттері қарының дегеніне қарағанда өте нақты және тақырыптық өңдерім байқайды. Оның табиғатта да...

Ваида: Сурет салғанда мен өте тыныштықты сезінемін. Табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, себебі табиғат үнемі өзгеріп тұрады. Түстер, маусымдар, жауаулар... Олардың бірі өртенді, және оларды қарағанда түсіру өте қиын. Сондай-ақ кейде өзімнің сезімдерімде де сурет арқылы көрсетемін. Мысалы, бір күні өте қуанышты болсам, аспанда үнемі өзімнің суретім салғым, ал мұндайған кезде мүмкін қарғаны түстер қолданамын. Сурет салғанда не ойлағымды және сезгенімді көрсетімін келеді деп ойлаймын.

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

Ваида Мамбетова: Ваида өлі қиынғайт кезінде, шамамен 4 жасында, қолына қарға бен болу алып, бірнеше сағат бойы сурет салғанда, басында бұл балалық өңдерім келеді, бірақ кейірек оның салған суреттері қарының дегеніне қарағанда өте нақты және тақырыптық өңдерім байқайды. Оның табиғатта да...

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

Ваида: Иә, мен табиғатты бейнелегенді жақсы көремін, бірақ көбіне өзім айтқан Ахысқа өңдерімде де сурет салғанда өзім түсіремін. Ондағы төгілер, ауылдар және сол өртендеріміз қайткерлер көз алдыма келеді. Қиынғайт көзімде өзім де маған көп өңдерім айтқан, сол өңдерімдегі өзімді қиынғайт суретке айналдыру өте қиын. Мүмкін, бір күні осы өңдерімдегі де салғым.

ТЕРНИСТЫЙ ПУТЬ В МИР СПОРТА

В наши дни спорт не просто про физическое здоровье, а скорее про достижение мирового масштаба. Недавно мы стали свидетелями XXXIII летних Олимпийских игр в Париже. Наши спортсмены завоевали на Играх в столице Франции семь медалей. Единственное «золото» в актив заслужил дзюдоист Елдос Сиетов, ставший чемпионом в категории до 60 килограммов. Третьи казахстанцы поднимались на вторую ступень пьедестала. С «серебряком» завершился Олимпиаду гимнаст Нарман Курбанов. Борца греко-римского стиля Демур Жарбаев (до 77 килограммов) и боксера Кайратбай (до 80 килограммов). Третьими на Олимпиаде стали Назым Кызыбай (босс, до 50 килограммов), стрелки Александр Лы и Ислам Сатпаева (мешчанье команды соревнования) и дзюдоист Сусман Кызыбаев.

А ведь спортсменами не рождаются. В спортивном клубе «Тату Туран» города Ескі Еңбекшіказахского района Алматынской области тренер Жиянир Сулиев воспитывает чемпионов страны по легкой борьбе. Среди которых ученик средней школы села Кок-Төбе, чемпион города Алматы, Алматынской области и Казахстана Мухамматали Именов. Кроме этого Жиянир Сулиев тренирует детей из Турана и Карасау.

«Мухамматали очень трудолюбивый парень. Более пяти лет является моим воспитанником. Тренируется у меня на постоянной основе, занимается прыжком метки. Меня очень радует его высокие результаты на республиканской арене. Мухамматали не пропускает ежедневные тренировки, спорту очень предан. Уже с сентября переходит в республиканский спортивный интернат», - вот такое мнение о чемпионе Жиянир Сулиев.

ҒЫЛЫМ ҚҰҒАН БАЛАЛАР

Ғылым мен технологияның қарқынды дамуы — әр елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына маңызды ықпал ететін негізгі факторлардың бірі. Ғылымсыз болашақты болжау қиын, ал әлемдік деңгейде жетістіктерге жету үшін ғылым мен инновациялар инвестиция салу маңызды. Билік елімізде ғылым саласын дамытуға 160 миллиард теңге қаржы бөлінді. Бұл өрне, жаман емес, әрі жыл сайын бұл қаржы көлемі ұлғайып келеді. Бірақ бұл әлі де аз, себебі ғылым мен инновацияларды қолдау үшін тұрақты әрі жүйелі жұмыстар қажет.

Өнемік деңгейде ғылымда жеткен елдердің тәжірибесі бізге үлгі бола алады. Мысалы, Скандинавия елдері ғылым мен технологиялар саласында жақсы үлгі көрсетті. Әсіресе, Швецияда қатерлі іскі ауруын емдеуге көмектесетін жаңа дәріні ойлап тауып, медициналық ғылымдағы үлкен жетістікке қол жеткізді. Бұл өнемік көптеген аспаулы компаниялардың өздері де жүзеге асыруға икемді отырған нәтижелері бірі. Әсіресе, Скандинавия бұл жетістік ғылым зерттеулерге ұзақ-ұзақ бойы тұрақты инвестициялардың арқасында мүмкін болды. Қазақстанның да ғылым саласындағы жетістіктері көңіл қуантады. Бірақ бұл бағытта да өлі көп жұмыс атқару қажет. Қазақ ғылымының дамуы үшін көптеген табыстар бар. Жаңа Қазақстанда ғылыми көзқарас жаңаша сипат алып келеді. Қазақстандық жас ғалымдар мен зерттеушілердің жетістіктері осының айқын дәлелі. Олар өздерінің ғылым жобаларымен ұлттық және халықаралық деңгейде танылған болуы.

Қазіргі таңда қазақ балалар мен жасөспірімдердің ғылымға жетістіктері ерекше назар аударылады. Мысалы, Қарағанды қаласындағы 9-сынып оқушылары Алияна Нұржан Алпамыс Исмағұлов жүрек ауруларын алдын ала анықтау және емдеуге арналған құрылғы жасап шығарды. Бұл құрылғы төрт астана және қан та-мырлары арқылы жүрекке орнатылып, ауруды бірден анықтайды. Электрлік импульстар жіберу арқылы емдеу сапсына көшеді. Бұл өнертабыс жүрек бұлшықеттерінің жұмысын реттеу арқылы жүрек ауруларының алдын алады. Қарағанды мектеп оқушыларының осындай жетістіктері олардың ғылымға деген ынтасы мені талпынысқан сарқатиде. Ақтөбелік оқушы Арман Жалғасбаевтың «арыды беттерде» ойлап табуы да ерекше назар аударды. Бұл беттерде де ауданды жинақты заттарды анықтап, адамға сигнал берді. Ауданды жинақты заттармен күресте мүмкіндік беретін бұл беттерде коронавирустың таралуы кезінде ерекше қажеттілікке айналды. Екі қабаттан тұратын беттерде ауаның құрамындағы жинақты заттарды сүзудің өткізіп, таза ауаны ғана өткізіп, арқанды ауаны ластаған аймақтардан аулақ болуға шығарады. Бұл өнертабыс ауа ластаушы мөлшерін шешуге көмектеседі. Көптеген 5-сынып оқушысы Ақмет Елемесов да ерекше жетістіктерімен көзге түсті. Оның арманы қазақ дәстүрлі роботтар арқылы өлеңге таптыру және ұлттық өнерді техникамен ұштастыру болып табыла-ды. Ол роботтарға қазақтың «Қара жорға бін белегі» ұлттық ойындарды роботтарға үйретуді жоспарлап отыр. Ақинияттың робот-бішілері Наурыз мерекесінде алғаш рет таныстырылды. Бұл оның ұлттық мәдениетті таптыруға арналған маңызды қадамы. Қазақ ғылымының бүгінгі жетістіктері өлді бопашаны үшін маңызды сипат-наларды береді. Жас ғалымдар мен зерттеушілердің инновациялық жобалары ұлттық ғылымның дамуына зор үлес қосып жатыр. Бұл жетістіктерді көріп, еліміздің ғылым мен технология саласындағы алдағы 20-30 жылдағы жетістіктерге қол жеткізетіні анық. Қазақстанның ғылыми әлеуетін дамыту және қолдау арқылы елімізде деңгейде басқару қабілетін зерттеулер мен инновацияларды жүзеге асыру мүмкіндігі бар. Ғылым мен технологияның дамуы жолында көптеген кедергілер мен қиындықтар бар, бірақ еліміздің жа-стар мен ғалымдарының ынтасы мен талпынысы бұл қиындықтарды жеңуге көмектеседі. Олардың жетістіктері ұлттық мақтанышымызды арттырып, еліміздің ғылымға байлығын байытуға мүмкіндік береді. Қазақ ғылымының болашағы жарқын көзге өседі. Осы жолда жасалған әрбір қадам мен жетістік еліміздің халықаралық деңгейдегі

Алайда, балалар әдебиетінің әлі де жақсы дүниеде бар. Мұндай шығармаларды атап өтуге болады. Зүрре Төреқұловтың, Рүстем Сауғатбайдың, Мира Сеймағұловтың және басқа да авторлардың туындылары. Олар өз оқушыларына тауып, балалар әдебиетіне жақсы үлес қосуда. Сонымен қатар, халықаралық деңгейде танымал мультфильмдер, мысалы, Уолт Дисней мен Pixarдың туындылары, қазіргі заманғы құндылықтар мен технологияларды көрсетеді. Мұндай мультфильмдер балалардың қызығушылығын оятып, олардың дүниетанымын кеңейтуге көмектеседі. Қазіргі балалар әдебиетінің жағдайы туралы қазіргі мамандардың пірі санқилы. Дітұрақ Мамырбаева балалар әдебиеті өртеніп отырғанын бағытталуы керек. Жаңа заманғы құндылықтар мен технологияларды ескеріп, ұлттық мәдениетті сақтау маңызды. Сонымен қатар, жақсы балалар әдебиетінің өнемік, бірақ осымен бірге дегілеті

В преддверии нового учебного года, Совет аскалдар Ассамблеясы ұжымдық акцию «Дорога в школу» проводит

В преддверии нового учебного года, Совет аскалдар Ассамблеясы ұжымдық акцию «Дорога в школу» проводит

Недавно представители Аскалдар Кеңесі АНК әрқилі рөлдерімен және қажеттіліктерімен балалар әдебиетінің маңызы қандай?

Балалар әдебиеті — баланың психологиялық және эстетикалық дамуына қажетті құрал. Ол баланың өмірлік бағдарын анықтауға, өзінің қабілетін дамытуға және әлеммен өзара әрекеттесуге көмектеседі. Балалар әдебиеті баланың өміріндегі қиындықтарды жеңуге көмектеседі және оларды дұрыс тәрбие беретін, эстетикалық тұрғыдан дамытатын болуы қажет. Балалар әдебиеті ерекше тәжірибені, шығармашылық өнерін танытуға мүмкіндік береді. Балалар әдебиеті баланың өміріндегі қиындықтарды жеңуге көмектеседі және оларды дұрыс тәрбие беретін, эстетикалық тұрғыдан дамытатын болуы қажет. Балалар әдебиеті ерекше тәжірибені, шығармашылық өнерін танытуға мүмкіндік береді. Балалар әдебиеті баланың өміріндегі қиындықтарды жеңуге көмектеседі және оларды дұрыс тәрбие беретін, эстетикалық тұрғыдан дамытатын болуы қажет.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

ОХРАНЯЙТЕ ПОЛЕЗНЫХ ЖИВОТНЫХ

Природа не всегда требует от человека больших вложений для восстановления. Главная причина отрицательного влияния человека на животных — хозяйственное освоение земель, вырубка лесов, осушение болот, сенокосы и пожары в тростниках и тугах.

Почему-то у многих людей prevladует отношение к пресмыкающимся и земноводным: змея, ящерица, жаба и лягушка — Саянас насчитывают более 3400 видов земноводных, пресмыкающихся — 7000 видов.

Среди них много редких видов, находящихся под угрозой исчезновения. Многие из них являются объектами охоты и торговли. Их популяции быстро сокращаются из-за разрушения среды обитания, загрязнения окружающей среды и изменения климата.

Важными и редкими видами являются гусыни, улитки, жуки, мухи, комары и другие насекомые. Многие из них являются объектами охоты и торговли. Их популяции быстро сокращаются из-за разрушения среды обитания, загрязнения окружающей среды и изменения климата.

В настоящее время известно около 8000 видов птиц. О том, что они приносят большую пользу, знают даже дети. Поэтому нельзя ступать на птиц на своем саде, огороде или участке, где есть несколько деревьев. Школьные годы отмечаются весной: птицы начинают гнездиться, высиживают яйца, выводят птенцов, вскармливают их. Многие из них являются объектами охоты и торговли. Их популяции быстро сокращаются из-за разрушения среды обитания, загрязнения окружающей среды и изменения климата.

В школах и сельских садах, на пришкольных участках и соседних лесных полосах следует прилету скворцов размещать скворечники. В нашем крае там гнездятся не только скворцы, но и майны, воробьи, дрозды, воробьи, как теперь стало известно, очень полезные птицы, они уничтожают вредных насекомых в период выкармливания птенцов. Дело в том, что птицы не могут быстро переварить зерновой корм и поэтому им требуется немалая, калорийная пища. Вот мальшый и кормит насекомых, личинками, куколками.

Конечно, в конце лета, когда заканчивается гнездовой период, от воробьев бывает незначительный вред садам. Они питаются ягодами, но прав же, той пользы, которую они приносят весной, с лихвой хватает, чтобы окупить свой зерновой корм. Спасение воробьином от вредителей листья деревьев, оставшего пашымаи кроны выкармливают для нас с вами исподру. Только деревья могут оздоравливать атмосферный воздух и обогащать его кислородом.

Нарядом, еще только сеница за сутки съедает столько вредителей, сколько весит сама. Одна гориховка приносит своим птенцам более 7 тысяч гусениц, а заботливые скворцы добывают до 8 тысяч майских жуков и их личинок. Еще одна полезная птица — майна. Птичьи фекалии, как и другие птицы, питаются и выкармливают во птенцов, уничтожают за год около 150 тысяч этих вредных насекомых.

Одны оказывают самую большую помощь, истребляя вредных грызунов. Но вот беда — много их гибнет зимой от голода. У нас в области зимует несколько видов таеж птиц. Многие из них на время зимних холодов поселяются вблизи человеческого жилья. Птиц в это время надо подкармливать. Для этого необходимо только устроить удобные гнездовья и кормушки, развесить на деревьях и подкармливать корм. Простые, удобные домики и кормушки можно сделать без особых усилий дома, в школе, на станции охотничьего хозяйства.

Так что заботьтесь о животных, сохраняйте их жизнь...

Л.А. АЛИЕВ, кандидат биологических наук

Алматы жастар қаласы, Мұнда 14 пен 35 жас аралығындағы 695,6 мың жас тұрады. Жастар күні 1999 жылдан бері 12 тамызда бүкіл әлемде тойланады. Бұл жастарға, олардың жетістіктері мен әлеуетіне арналған ерекше күн.

JAS FEST: АЛМАТЫДА 3000-НАН АСТАМ ЖАСТЫҢ БАСЫН ҚОСҚАН ФЕСТИВАЛЬ ӨТТІ

Халықаралық Жастар күніне орай және «Жастармен бірге» ұлттық жастар онқүндіні өткізу аясында Көктемде Алматы қаласы Жастар саясаты басқармасының және қалалық өмірдің жобалық кеңесінің қолдауымен Жастар саясатын дамытудың мемлекеттік қоры ұйымдастырған JAS FEST 2024 өрпеліг фестивалі өтті.

Ис-шараға 3000-нан астам адам, оның ішінде компания орталықтар мен ЕҰЕ өкілдері, өркіткер мен қала белсенділері қатысты. Ис-шараның негізгі мақсаты — Халықаралық жастар күні мерекелу аясында, қала жастарының басын қосып әдемі көш өткізу бойы ұйымдастырушылар Алматы қаласы жастар саясаты басқармасы жастарды жүзеге асырып келеді. Мисалға, бұл 3-12 тамыз аралығында «Жастармен бірге» ұлттық онқүндіг аясында Алматыда жастарға бағытталған фестиваль өтті.

«Бүгін осы фестивальге достарымен келіп ерекше концерт жүру емес, сондай-ақ жаңа достар тауып ортамызда көңейту ұйымдастырушыларға үлкен алғысымыз айтамыз. Келесі жылы болса, тағы да көлер едім» — деді жас алматылық Шөберік сабақтар мен мерекелік концерт қатты

унады. JAS FEST сөйкіді фестивальдар қалада жиі өтіп тұрса өкелі» — деді қала тұрғыны Аяулым Шаленова. Фестиваль аясында концерттік бағдарлар, шөберік сабақтар және қалалық өмірдің демальс орталықтарының жәрмеңесі ұйымдастырылды.

«Бүгін осы фестивальге достарымен келіп ерекше концерт жүру емес, сондай-ақ жаңа достар тауып ортамызда көңейту ұйымдастырушыларға үлкен алғысымыз айтамыз. Келесі жылы болса, тағы да көлер едім» — деді жас алматылық Шөберік сабақтар мен мерекелік концерт қатты

Урок казахского языка

- 1) Извините, я Вас не понимаю.
- 2) Вы по-казахски умеете говорить?
- 3) Слышите вы алматыськой?
- 4) Вы когда работаете наемнее?
- 5) Он когда так говорит?
- 6) Вы когда дон купите шококетте?
- 7) Вы когда дон купите шококетте?
- 8) Вы когда дон купите шококетте?
- 9) Вы когда дон купите шококетте?
- 10) Вы когда дон купите шококетте?

Л.А. АЛИЕВ, кандидат биологических наук

